

Тарасенко Л.Л. Договір найма (фрахтування) морського судна

В статті здійснений аналіз правових норм, регулюючих порядок закінчення і правову природу договору найма (аренди) морського судна, аналіз теоретических позицій, договірної і судової практики, а також висунути пропозиції по усуненню протиріччій і колізій правового регулювання цих відносин.

Ключевые слова: найм (аренда), транспортне засіб, договір, морське судно, фрахтування, чартер.

Tarasenko L.L. Features of an agreement of lease of a ship

In this article the author is analyzing the rules of current legislation of Ukraine, court contract practice and theoretical positions about an agreement of lease of a ship, there are some proposals to improve the law regulation of these relations.

Keywords: lease, vehicle, agreement, ship, chartering.

Трут Д.В.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З АКЦЕСОРНОЮ МНОЖИННІСТЮ ОСІБ

УДК: 347.921:347.68(477)

Говорячи про цивільно-правові зобов'язання з акцесорною множинністю осіб маються на увазі зобов'язання забезпечені порукою. Відомо, що в таких зобов'язаннях боржник та поручитель відповідають перед кредитором солідарно. Однак, це не дає підстав відносити акцесорні зобов'язання до такого різновиду цивільно-правових зобов'язань з множинністю осіб як солідарні зобов'язання.

В літературі існує полеміка з приводу того, чи слід взагалі відносити зобов'язання, які забезпечені порукою, до цивільно-правових зобов'язань з множинністю осіб.

В контексті даної праці, ми не будемо вдаватися в дискусії щодо правової природи поруки, оскільки в літературі можемо знайти немало праць з даної тематики (поруку розглядають і як окреме зобов'язання, і як додаткову умову про виконання основного зобов'язання, і як договір, і як відповідальність). Ми ж зі своєї сторони хочемо розглянути поруку через призму солідарних цивільно-правових зобов'язань, що і становить мету даної статті.

В свою чергу, окреслені питання вивчали такі відомі і вчені як: В.А. Белов, Є. Годеме, Б.М. Гонгало, Н.Ю. Рассказова, О.О. Кот, Р.А. Майданик, М. Пляніоль, та інші.

Зміст поруки розкриває нам ч. 1 ст. 553 ЦК України, яка вказує, що за договором поруки поручитель поручається перед кредитором боржника за виконання ним свого обов'язку. Поручитель відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником [1].

Н.Ю. Рассказова вважає, що суть поруки полягає в тому, що поручитель обіцяє замінити основного боржника у випадку його неспроможності [12, с. 273]. Така думка є не зовсім точною, адже, по-перше, причиною невиконання зобов'язання основним боржником може бути не лише його неспроможність, а, по-друге, як правильно вказує Б.М. Гонгало, поручитель сплачує суму не за боржника, поручитель таким чином виконує своє зобов'язання [18 с. 23].

В літературі обґрунтовано зазначається, що механізм виникнення солідарного зобов'язання поручителя і боржника своєрідний. Порука - це зобов'язання додаткове, оскільки воно є засобом забезпечення основного зобов'язання. Тому поручитель, хоча і відповідає солідарно з боржником, але не за основним зобов'язанням безумовно, а лише при настанні факту порушення основного зобов'язання боржником [18, с. 23].

Згідно з ч. 1 ст. 554 ЦК України у разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого порукою, боржник і поручитель відповідають перед кредитором як *солідарні боржники*, якщо договором поруки не встановлено додаткову (субсидіарну) відповідальність поручителя [1]. Варто зазначити, що наявність солідарної поруки помилково може вважатись як підстава для звільнення від боргу основного боржника.

Не зважаючи на вказані положення ЦК про «солідарність» боржника і поручителя перед кредитором, в літературі існує думка, що порука не є різновидом зобов'язань з множинністю осіб [15].

На нашу думку, такий висновок є передчасним. Виникнення множинності осіб в зобов'язанні пов'язане з різним юридичними фактами і це не лише юридичний факт укладення договору. Так, дійсно, при поруці з самого початку мають місце самостійні зобов'язання не ускладнені множинністю з самостійними предметами: зобов'язання боржника та зобов'язання поручителя виконати зобов'язання боржника, якщо останній його не виконає. Тут можна вести мову про, так звану, *потенційну* множинність. Виникнення фактичної множинності пов'язане вже з зовсім іншим юридичним фактом – порушення (невиконанням) зобов'язання боржником, за якого поручились.

Більше того, боржник і поручитель поєднанні *спільним предметом* зобов'язання, що є основною ознакою зобов'язань з множинністю осіб. Предмет поруки ніколи не може виходити за межі предмету основного зобов'язання. Якщо, наприклад, за основним зобов'язання боржник повинен повернути певну суму, то у випадку невиконання даного зобов'язання, поручитель буде зобов'язаний повернути дану суму солідарно з боржником. Звісно, закон не забороняє поручитись за боржника не повністю, а лише в частині суми, але предмет поруки завжди буде зливатись воедино з предметом основного зобов'язання, незалежно від того чи повністю, чи частково.

У випадку звернення кредитора до поручителя з вимогою виконати зобов'язання боржника - це не означатиме автоматичного випадання боржника із зобов'язання. Останній продовжує бути зобов'язаним перед кредитором. Відтак, посилання на те, що поручитель не брав участі у виникненні основного зобов'язання, зовсім не означає, що дане зобов'язання не може перерости (трансформуватись) в ускладнене множинністю осіб в особах поручителя та основного боржника.

Так, М. Пляніоль вказує, що декілька боржників або кредиторів зв'язані в зобов'язанні або з самого початку, коли зобов'язання було укладене завдяки збігу волі декількох осіб, або ж це настає лише внаслідок пізнішого факту, коли в права і обов'язки одного кредитора або боржника вступає декілька осіб [17, с. 228].

Не слід плутати поняття договору і зобов'язання – договір є підставою виникнення зобов'язання, засобом оформлення зобов'язальних правовідносин. Та обставина, що, як правило, основне зобов'язання і порука оформляються окремими договорами - не спростовує твердження про виникнення зобов'язання з множинністю осіб. Повторимось, що таке виникнення пов'язане не з укладенням договору, а з юридичним фактом невиконанням (порушенням) боржником свого зобов'язання.

Дійсно, поручителю надано право висувати проти вимоги кредитора не тільки власні заперечення, а й ті, які міг би висунути сам боржник. Також поручитель, що виконав зобов'язання, стає на місце кредитора в основному зобов'язанні і, відповідно, отримує всі права кредитора в тому обсязі, в якому він задовольнив його вимогу, без жодних вирахувань (ст. 512 ЦК України). Але ніхто і не стверджує, що зобов'язання поручителя і боржника, після порушення зобов'язання останнім, є солідарними в чистому вигляді. На нашу думку, це особливий різновид зобов'язань з множинністю осіб, який французькі науковці називають «акцесорною множинністю» [15, с. 718].

Відтак, вказана аргументація дає змогу стверджувати, що при поруці, внаслідок невиконання чи неналежного виконання основним боржником свого зобов'язання, виникає цивільно-правове зобов'язання з акцесорною солідарною множинністю.

Як вказує О.В. Михальнюк, поручитель, що виконав своє зобов'язання, стає на місце кредитора в основному зобов'язанні і відповідно отримує всі права кредитора в тому обсязі, в якому він задовольнив його вимогу, без жодних вирахувань. Відтак, наслідками виконання поручителем зобов'язання буде суброгація [16].

Наше цивільне законодавство не вживає терміну «суброгація». Розробники Проекту ЦК України, даючи визначення цьому поняттю у ч. 2 ст. 619, зазначали, що «суброгацією визнається придбання всіх прав, що належали раніше кредиторі, внаслідок виконання третьою особою (суброгантом) обов'язків боржника щодо цього кредитора. Суброгант стає на місце кредитора» [2].

Але, на нашу думку, законодавець справедливо в ЦК України не залишив положення, відповідно до якого наслідком поруки є суброгація, адже, як правильно зазначає О.О. Кот, для суброгації необхідно, щоб саме третя особа виконала зобов'язання за боржника, а не своє зобов'язання [14].

Наслідком виконання зобов'язання поручителем буде, відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 512 ЦК України, заміна кредитора у зобов'язанні (кредитором стає поручитель), до якого переходять права первісного кредитора в обсязі і на умовах, що існували на момент переходу цих прав, якщо інше не встановлено договором або законом (ст. 514 ЦК України) [1].

Ситуація може бути й інша, коли дане солідарне зобов'язання виконує сам боржник, відповідно до правил солідарного зобов'язання він повинен мати право регресної вимоги до поручителя. Але законом таке право вимоги основного боржника до поручителя не передбачено, бо сама природа поруки виключає його існування.

Ще однією ознакою зобов'язань з акцесорною множинністю осіб можна назвати наступне. Закон визнає, що поручитель внаслідок виконання зобов'язання може пред'явити до боржника той же позов, який належав кредитору, з усіма його гарантіями і додатковими правами. У цьому вбачається велика вигода особи, що виконала зобов'язання боржника, яка вступає в усі права кредитора [11, с. 442]. Іншими словами, до поручителя переходять права не лише щодо основного предмету зобов'язання, а й всі інші, що витікають із забезпечення виконання зобов'язання (завдаток, застава, тощо).

Важливою ознакою акцесорної солідарної множинності буде слугувати й та обставина, що поручитель може укласти договір поруки з кредитором без дозволу на це основного боржника. В той же час на виникнення солідарних зобов'язань на це необхідна воля всіх солідарних боржників. Дана особливість зумовлена тим, що права і обов'язки поручителя несуть додатковий (акцесорний) характер і не впливають на обсяг прав і обов'язків основного боржника. При поруці основний боржник ніяким чином

не відповідає за поручителя. Водночас, солідарні зобов'язання є обтяженням для кожного боржника. В даному випадку немає додаткового та основного боржника – всі боржники є основними і відповідають одне за одного.

Дану особливість чітко констатує судова практика. Так, відповідно до Постанови Верховного Суду України (надалі – «ВСУ») від 20 лютого 2012 року, справа № 6-51цс11: «Отже, чинним законодавством України та умовами оспорюваних договорів поруки не встановлений обов'язок поручителя попереджати боржника про укладення договору поруки з метою забезпечення виконання його зобов'язань перед кредитором. Волевиявлення боржника під час укладення договору поруки не є істотною умовою договору поруки. Згідно зі ст. 626 ЦК України порука створює права для кредитора та обов'язки для поручителя, безпосередньо на права та обов'язки боржника цей вид забезпечення виконання зобов'язань не впливає, оскільки зобов'язання боржника в цьому випадку не встановлюються, не припиняються, не змінюються...» [3].

Характеризуючи акцесорну солідарну множинність слід зазначити, що крім грошових зобов'язань, порукою можна забезпечувати зобов'язання майнового характеру, зобов'язання з виконання робіт, надання послуг тощо. Цікавим буде останній випадок: наприклад, боржник зобов'язаний написати картину і за нього поручився інший художник. Що буде після того як поручитель виконає таке зобов'язання за боржника? До нього перейдуть права кредитора, тобто право вимоги до боржника написати картину. Відтак, поручителю, який тепер став кредитором, належить право вимагати від боржника намалювати картину. Поручитель вже виконав цей обов'язок перед кредитором, тому логічніше було б закріпити за ним право на майнове відшкодування (оплату) - результати виконаної роботи.

Це питання можна було б вирішити, якби в українському цивільному законодавстві була б норма, схожа з нормою ЦК Нідерландів, яка передбачає право поручителя, що виконав негрошове зобов'язання за боржника, переведення негрошової вимоги в грошову на еквівалентну суму (ст. 12 (2)) [10, с. 301]. Еквівалентною

сумою в даному випадку буде та, яку боржник отримав за виконання робіт чи надання послуг.

Застосування конструкції переходу до поручителя прав кредитора створює проблему, пов'язану з обчисленням *позовної давності*. Оскільки, основне зобов'язання при переході прав не припиняється, а продовжується, то виходить, що позовна давність починає свій перебіг не з моменту задоволення поручителем вимог кредитора (як при регресі), а з моменту невиконання боржником свого зобов'язання. На думку В.А. Белова, такий підхід призводить до скорочення строку судового захисту права поручителя або зовсім до набуття ним права, позбавленого судового захисту (у випадку, коли поручитель задовольняє вимогу кредитора в останній день позовної давності за основним зобов'язанням) [9].

Бувають випадки, коли за боржника спільно поручаються декілька осіб (*спільна порука*), в такому випадку застосовується положення ч. 3 ст. 554 ЦК України, відповідно до якого особи, які спільно дали поруку, відповідають перед кредитором солідарно, якщо інше не встановлено договором поруки [1].

Слід звернути увагу, що поручителі повинні дати поруку саме *спільно*, щоб відповідати як солідарні боржники. Не вважаються спільними поручителями особи, які хоч і поручились за одного і того ж боржника перед кредитором, але зробили це порізно і незалежно одне від одного, оформивши правовідносини окремими договорами поруки. Такий висновок відображений і у судовій практиці.

Відтак, відповідно до Ухвали Верховного Суду України від 09 червня 2010 року: «Особи, які спільно дали поруку, відповідають перед кредитором солідарно, якщо інше не встановлено договором поруки (ч. 3 ст. 554 ЦК України). Виходячи з аналізу зазначеної правової норми поручителі, які спільно поручились, відповідають перед кредитором солідарно. У разі укладення декількох договорів поруки на виконання одного й того самого зобов'язання ч. 3 ст. 554 ЦК України не застосовується. У такому випадку кредитор має право пред'явити вимогу до кожного з поручителів на підставі окремого договору, відповідно до яких

кожен із поручителів відповідає перед кредитором разом із боржником як солідарні боржники» [5].

Щодо наслідків виконання зобов'язання спільними поручителями, то відповідно до ч. 3 ст. 556 ЦК України до кожного з кількох поручителів, які виконали зобов'язання, забезпечене поручкою, переходять права кредитора у розмірі частини обов'язку, що виконана ним. Іншими словами, якщо один поручитель сплатив 30% боргу від загальної суми, а інший 70%, то перший поручитель стає кредитором для основного боржника у розмірі 30% боргу від попередньої загальної суми, а інший – у розмірі 70%, тобто буде мати місце *часткове активне зобов'язання*.

Від спільної поруки слід відрізнити *перепоруку*, коли поручкою забезпечується зобов'язання поручителя, а не боржника. Даний випадок принципово не відрізняється від класичної моделі поруки за тієї відмінністю, що в даному різновиді правовідносин основний поручитель буде виступати в якості основного боржника і у випадку саме невиконання зобов'язання останнім - відповідати солідарно буде перепоручитель. В такому випадку основний боржник і перепоручитель не можуть бути визнаними солідарними боржниками.

В літературі можна зустріти думку, що при перепоруці поручитель за поручителя відповідає в субсидіарному порядку [16]. Але таке твердження не відповідає дійсності, так як законом субсидіарність такого зобов'язання не передбачена, а також порядок виконання та його наслідки не відповідають ознакам субсидіарного зобов'язання.

Звертаємо увагу на такий різновид поруки як *майнова порука*, при якій третя особа поручається за належне виконання зобов'язання боржником певним, конкретно визначеним майном. В даному випадку мова йде про заставу чи іпотеку, коли заставодавець (іпотекодавець) не є боржником за основним зобов'язанням, а виступає третьою особою, яка поручається майном (передає майно в заставу чи іпотеку) для забезпечення зобов'язання боржника.

Необхідно чітко розмежовувати поруку та майнову поруку, оскільки, по-перше, це два самостійні види забезпечення вико-

нання зобов'язань із самостійною правовою природою, по-друге, до даних правових інститутів застосовуються абсолютно різні правові норми. Відтак, до майнової поруки (іпотеки, застави) не повинні застосовуватись правила та положення ЦК України про звичайну поруку.

Вказані вище висновки є важливими, оскільки майновий поручитель (на відмінну від звичайного поручителя) не відповідає перед кредитором солідарно разом з основним боржником. Окрім того, при майновій поруці предмет зобов'язання майнового поручителя та предмет зобов'язання основного боржника різняться, що прямо виключає можливість виникнення зобов'язання ускладненого акцесорною солідарною множинністю.

Абсолютно справедливо дану позицію підтримав Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (надалі – ВССУ). Так, відповідно до п. 23 Постанови пленуму ВССУ № 5 від 30.03.2012 р. «Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин» вказано наступне: «При вирішенні спорів за участю майнових поручителів суди мають виходити з того, що відповідно до статті 11 Закону України «Про заставу», статей 1, 11 Закону України «Про іпотеку» майновий поручитель є заставодавцем або іпотекодавцем. Відповідно до статті 546 ЦК застava (іпотека) та порука є різними видами забезпечення, тому норми, що регулюють поруку (статті 553 - 559 ЦК), не застосовуються до правовідносин кредитора з майновим поручителем, оскільки він відповідає перед заставо/іпотекодержателем за виконання боржником основного зобов'язання винятково в межах вартості предмета застави/іпотеки. *У зв'язку із цим солідарна відповідальність боржника та майнового поручителя нормами ЦК не передбачена*» [6].

Відтак, ВССУ дійшов до абсолютно правильного висновку про недопустимість застосування до майнової поруки положень ЦК України про солідарну відповідальність.

До аналогічно висновку свого часу прийшов і Вищий господарський суд України (надалі – «ВГСУ»). Згідно з Постановою

ВГСУ № 33/536 від 16 грудня 2010 року суд зазначає наступне: «... Як зазначили суди, оскільки відповідачем-2 укладено договори іпотеки в забезпечення виконання зобов'язань відповідача-1, що впливають із кредитного договору № 2221 від 07.03.2008 року, відповідач-2 фактично виступив поручителем за зобов'язаннями товариства з обмеженою відповідальністю «Гарант-СВ юг» перед позивачем (банком). Виходячи з цього, господарські суди дійшли висновку про солідарність зобов'язання відповідачів і, на цій підставі, задовольнили позовні вимоги в повному обсязі.

Між тим, колегія суддів Вищого господарського суду України *не може погодитись з прийнятими судовими рішеннями*, оскільки ... ні Цивільному кодексу України, ні Господарському кодексу України не відоме поняття «майнова порука». Натомість, згідно з ст. 1 Закону України «Про іпотеку» майновий поручитель - особа, яка передає в іпотеку нерухоме майно для забезпечення виконання зобов'язання іншої особи-боржника.

Відтак, законодавець чітко *розмежовує* поняття поручителя в договорі поруки (Глава 49, параграф 3 ЦК України) і поняття майнового поручителя як сторони в договорі застави (іпотеки) (Глава 49, параграф 6 ЦК України; ЗУ «Про іпотеку»). До того ж, порука і іпотека (застава) згідно ст. 546 ЦК України є самостійними видами забезпечення виконання договірних зобов'язань, які регулюються різними правовими нормами, мають різні правові механізми та яким притаманні певні особливості.

Отже, застосування господарськими судами ст.ст. 553, 554 ЦК України до договорів іпотеки та *застосування солідарної відповідальності до відповідачів є безпідставним*» [7].

Цікавим є та обставина, що кількома місяцями раніше за участю тих же сторін при аналогічному спорі, Вищий господарський суд України виніс Постанову № 42/628 від 18 серпня 2010 року, в якій прийшов до кардинально *протилежних* висновків:

«... Вищевикладені положення договорів застави та іпотеки встановлюють *притис неподільності предмета* зобов'язання між відповідачами, тобто, з вищезазначених положень договорів, забезпечення *впливає* з солідарного обов'язку відповідачів викона-

ти зобов'язання, зокрема, за рахунок предмету застави, а у позивача є безумовне та безспірне право задовольнити свої вимоги за рахунок предмету застави... Колегія *не приймає до уваги* доводи скаржника про те, що заставодавець *не може бути солідарним боржником*, оскільки заставодавець є *майновим поручителем* та відповідно до ст. 541 ЦК України солідарний обов'язок або солідарна вимога виникають у випадках, встановлених договором або законом, зокрема у разі неподільності предмета зобов'язання...» [8].

Вважаємо, що вищевказані висновки ВГСУ в Постанові № 42/628 від 18 серпня 2010 року є неприйнятними. Суд у вказаному рішенні плутає майнову поруку (іпотеку та заставу) від звичайної поруки, які є самостійними правовими інститутами з самостійним правовим регулюванням.

Окрім того, *по-перше*, повернення грошових коштів завжди визнається предметом подільним, що виключає солідарність. Абсолютно не зрозуміло, на чому ґрунтуються висновки суду про неподільність предмету зобов'язання. *По-друге*, в даному випадку має місце два окремих зобов'язання з двома різними предметами, що прямо виключає застосування положень ЦК України про солідарну множинність.

На жаль, Верховний Суд України, не дослідивши правову природу солідарних зобов'язань, поруки та майнової поруки, своєю Постановою від 24 жовтня 2011 року підтримав не зовсім коректні висновки ВГСУ, сконструйовані в Постанові № 42/628 від 18 серпня 2010 року, та вказав наступне: «... Отже, майновий поручитель за іпотечним договором несе відповідальність перед іпотекодержателем за невиконання боржником основного зобов'язання як *солідарний боржник*, якщо договором іпотеки не встановлено додаткову (субсидіарну) відповідальність поручителя, а іпотекодержатель як кредитор має право вимагати виконання основного зобов'язання як від боржника і його майнового поручителя разом, так і від будь-кого з них окремо, при цьому у разі пред'явлення таких вимог до майнового поручителя останній

відповідає в межах взятих на себе зобов'язань перед іпотекодержателем» [5].

Виражаємо своє сподівання, що практика ВСУ, ВССУ та ВГСУ сформує однозначний підхід щодо неприпустимості притягнення до солідарної відповідальності майнового поручителя та основного боржника.

З викладеного вище можна сконструювати наступні **висновки**. Цивільно-правові зобов'язання забезпечені порукою є різновидом цивільно-правових зобов'язань з множинністю осіб, а саме зобов'язань з аксесорною множинністю. Даний різновид множинності характеризується наступним. Множинність осіб в даному випадку виникає внаслідок такого юридичного факту як невиконання (неналежне виконання) основним боржником свого зобов'язання. В результаті виникає солідарний обов'язок поручителя та основного боржника.

Поручителю надано право висувати проти вимоги кредитора не тільки власні заперечення, а й ті, які міг би висунути сам боржник. Поручитель, що виконав своє зобов'язання, стає на місце кредитора в основному зобов'язанні і відповідно отримує всі права кредитора в тому обсязі, в якому він задовольнив його вимогу, без жодних вирахувань. Додатковою ознакою слугує й та, що поручитель може укласти договір поруки з кредитором без дозволу на це основного боржника. Позовна давність для вимог поручителя до боржника починає свій перебіг не з моменту виконання поручителем вимог кредитора, а з моменту невиконання боржником свого обов'язку.

Деякі поручителів відповідають перед кредитором солідарно лише у тому випадку, якщо вони поручились спільно. Від поруки слід відрізнити майнову поруку (іпотеку, заставу). Остання є самостійним цивільно-правовим інститутом та немає жодного відношення до цивільно-правових зобов'язань з множинністю осіб. Якщо майновим поручителем виступає третя особа, то дана особа не може відповідати перед кредитором солідарно з основним боржником.

1. *Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. - 2003 р. - № 11. - Ст. 7.*

2. Цивільний кодекс України. Проект від 25 серпня 1996 р., прийнятий Верховною Радою України в першому читанні 5 червня 1997 р. // Українське право. – 1999. – № 2.
3. Постанова Верховного Суду України від 20 лютого 2012 року, справа № 6-51цп11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/22207322>.
4. Постанова Верховного Суду України від 24 жовтня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/19310004>.
5. Ухвала Верховного Суду України від 09 червня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/9981831>.
6. Постанова пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 5 від 30.03.2012 р. «Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-12>.
7. Постанова Вищого господарського суду України від 16 грудня 2010 року, справа № 33/536 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/13021384>.
8. Постанова Вищого господарського суду України від 18 серпня 2010 року, справа № 42/628 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/10911337>.
9. Белов В.А. Гражданское право: Общая часть: учебник / В.А. Белов. - М.: Центр ЮрИнфоР, 2002. - 639 с.
10. Васильев Е.А. (отв. редактор), Зайцева В.В., Костин А.А. и др. Гражданское и торговое право капиталистических государств. Учебник. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Междунар. отношения, 1993. - 560 с.
11. Годэмэ Е. Общая теория обязательств / Евгений Годэмэ. - пер. с фр. И.Б. Новицкого. - Москва: Юридическое изд-во М-ва юстиции СССР, 1948. - 510 с.
12. Гражданское право. Учебник: в 3 т. Том 1: - 6-е изд., перераб. и доп. / под ред. Сергеева А. П., Толстого Ю. К. - М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. - 765 с.
13. Гонгало Б.М. Учение об обеспечении обязательств / Б.М. Гонгало. - М.: Статут, 2002. – 222 с.
14. Кот Олексій Олександрович. Перехід прав кредитора до третіх осіб в цивільному праві України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2002. – 187 с.

15. Майданик Р.А. Аномалії в цивільному праві України [Текст]: навч.-практ. посіб. для студ. юрид. ф-ту / Р.А. Майданик [та ін.]; за ред. д-ра юрид. наук, проф. Р.А. Майданика; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Юрид. ф-т, Каф. цивіл. права. - 2-ге вид., переробл. та допов. - К.: Юстініан, 2010. - 1007 с.
16. Михальнюк Оксана Василівна. Цивільно-правове регулювання поруки: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2006. - 266 с.
17. Пляниоль М. Курс французского гражданского права: Ч. 1: Теория об обязательствах; Ч. 2: Договоры. Перевод с французского. Ч. 1-2: Вып. 1-6 / М. Пляниоль; Пер. и предисл.: Гартман В.Ю. - Петроков: Изд. тип. С. Панского, 1911. - 1010 с.
18. Спасибо-Фатесва І. Порука і гарантії як способи забезпечення зобов'язань // Підприємництво, господарство і право. - 2002. - № 3. - С. 22-25.

Трут Д.В. Цивільно-правові зобов'язання з акцесорною множинністю осіб

Проведено дослідження цивільно-правових зобов'язань з акцесорною множинністю осіб. Проаналізовано характерні особливості, що відрізняють даний різновид зобов'язань від солідарних зобов'язань.

Ключові слова: порука, солідарні зобов'язання, акцесорна множинність, солідарні боржники, спільна порука, перепорука, майнова порука.

Трут Д.В. Гражданско-правовые обязательства по акцессорных множественностью лиц

Проведено исследование гражданско-правовых обязательств осложненных акцессорной множественностью лиц. Проанализировано характерные особенности, отличающие данный вид обязательств от солидарных обязательств.

Ключевые слова: поручительство, солидарные обязательства, акцессорная множественность, солидарные должники, общее поручительство, перепоручительство, имущественное поручительство.

Trut T.V. Civil obligations with accessory plurality of persons

The research of civil obligations complicated by accessory plurality of persons. Analysis of characteristics that distinguish this kind of obligations from joint and several obligations.

Keywords: pledge, joint and several obligations, accessory plurality, solidary debtors, joint pledge, second pledge, mortgage.